

Jakob Carmon

Programma, Qvo, In Festo S. Michaelis, De Angelis Tutelaribus, Non Superstitiose Colendis, Sed Verecunde Reverendis, Ad Cives Academicos ... disserit

Rostochii: Typis Joh. Jacobi Adleri, [1734?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1004018096>

Druck Freier Zugang

T. 512.

1734. Michael.

~~A-1256. 229.~~

PROGRAMMA,
QVO,
IN FESTO S. MICHAELIS,
DE
ANGELIS
TUTELARIBUS,
NON SUPERSTITIOSE COLENDIS,
SED VERECUNDE REVERENDIS,

Ad
CIVES ACADEMICOS
O. O. HONORATISSIMOS.

differit

Academiae Rostochiensis

RECTOR,
JACOBUS CARMON,

Phil. & U. J. D. Pandect. P. P. FCTis Jurid.
Senior hodieque Decanus, Ducal. Confist.
Confiliar. & p. t. Director.

ROSTOCHII,

Typis JOH. JACOBI ADLERI, SERENISS. PRINC.
& ACAD. Typogr.

M. 1256. 229

Angelorum Festum Ecclesiâ hodiè

celebrante, mearum quoque partium esse, reor, de Angelis commentari, quod sacris vestris, CIVES ACADEMICI HONORATISSIMI! meditationibus hodiernis velut sive fundamentum supponi, sive objectum suppeditari queat. Ex amplitudine verò varietateque materiarum hic occurrentium, quæ differendi materiam uberiores suggerunt, eam, quæ de Angelis tutelaribus est, seligere placet, & de illorum existentia munereque, & de nostro, intuitu illorum, debito, quantum fieri licebit, Vobiscum colloquuturo.

DEum Angelorum nos custodiâ beare, nullo modo nos dubitare, permittit toties de eâ nos certiores reddens sacer sacrarum literarum codex. Vel sola, quæ hodie DEO sacrate Christianorum Concioni publicè proponi siveit, pericopa Evangelica testis illius esse potest certissima, quando Salvator ipse, Angelos pusillorum semper videre faciem Patris, qui in caelis est, edicit *Matth. XIX. 10.* Ecce enim, quæso, pusillorum eos vocat Angelos, nisi quod curam eorum, tutelam atque custodiam agunt? siquidem nulla ulla denominationis istius alia ratio allegari poterit. Hortatus etenim erat, ut ne contemptui haberentur, vel offenderentur parvuli, ejus adhortationis eam subnectit causam, quod DEO tantæ curæ sint, ut Angelos suos iisdem addiderit custodes, quorum fruerentur tutelâ. Neu verò putes, solis parvulis ac junioribus Angelos tutelares à DEO datos atque concessos esse, cum per omnem hanc vitam jussu DEI nos custodiant, in ministerium propter nos, æternam salutem hæreditaturos, emissi, ceu quam apertissimè restantur atque confirmant loca *Pf. XXXIV. 8. XCI. 11. 12. Ebr. I. 14.* Ut angelicæ hujus hominum custodiæ passim Scripturarum commemorata exempla silentio prætereamus. Quid? quod post mortem etiam nobis adhuc inservituri sint, animas nostras, quarum in hac vita comites exstiterunt, in sinum Abrahæ deportaturi, i. e. ad æternæ beatitudinis $\pi\sigma$ cœlestiaque gaudia ducturi, exemplo patris illius Lazari, *Luc. XVI. 22.* Nulli proinde Christianorum ullum de sanctorum Angelorum circa homines curâ eorumque tutamento dubium superesse poterit: e quo conficitur, eos haud temerè vel perperam *Angelos tutelares* vocari. *Tueri* quippe non solum

solum est protegere, defendere, hostilemve vim ab aliquo arcere; sed etiam statum illius quâlibet ratione conservare, incolumitatem custodire, ac bonum promovere, sicuti vel sola *Tutele Tutorumque* nomina & officia condocere possunt. Quod igitur cum nobis præstent Angeli, quid prohibet, eos Tutorum nostrorum, scilicet tanquam DEI ministrorum, vel tutelarium Angelorum titulo appellari? Nam & in hominum, civilibus præsertim, societatibus, viris ab officiis, quæ gerunt quibusve præsent, certas tribui denominationes titulosve, consuetum est. At verò circa tutelares Angelos quam multæ semper motæ sunt disputatæque quæstiones, quibus vel recensendis omnibus, multo minus *singulis* examinandis, vel otia suppetunt, vel charta. Cum primis in iisdem proponendis ac evolvendis operæ permultum impendisse reperiuntur isti homines, quibus à Schola peculiare discretivum nomen adhæsit, qui, sicut alii abstrusis in rebus ingenia sua laboriosè exercere soliti fuerunt; ita non minùs circa tutelares Angelos subtiles multas, majorem partem otiosas & inutiles, necere quæstiones allaborarunt, prout unuscujusque vel phantasia vel ingenium tulit, adeoque diversimodè, decidendas & in ipsa eorum societate inter eos agitandas varièque disputandas. Alias ut silentii peplo involvamus: quærunt: Num unicuique hominum unus tantum Angelus tutelaris, an uni plures, aut pluribus unus, desuper concedantur, qui continuò hominibus singulis adsint, & satellitum quasi munere fungentes, eos ab infantia inde ad usque exitum ex vita hac undique perpetuòque comitentur? Disputant nimis curiosè de tempore, quandonam singulis sui assignentur Angeli tutelares, utrum id mox factâ conceptione, in utero matris adhuc latentibus fiat, num inde egressis & statim ac mundum hunc ingrediuntur? an verò tum demum, quando matrum & obstetricum ulnis gestari desiere? Nolo hujusmodi argutiolis superaddere plures, siquidem christiana fides ultra Scripturam S. sapere velle prohibet, harumque rerum ignorantia, quam ut quam lubentissimè profitemur, tantum abest ut vitio nobis vertiqueat, ut laudi potius ducenda veniat, neque minima sapientiæ Christianæ pars æstimanda. Nam,

Quicquid non docuit patrii sapientia coeli,

Æquo animo nescire homines, inscitia docta est;

prudens est effatum Taubmannianum, inutiles talismodi curiositati meritò opponendum. Satis sit nobis potius, DEum, cæli terræque Rectorem, Angelos nobis tutelares mittere, sive singulis unum sive

plures, prout ejus sapientiæ ac infinitæ bonitati placuerit, cui nos istud committimus, eorumque nos custodiâ beare, quâ contra Satanæ, irreconciliabilis illius generis humani hostis, insidias, mundique technas protegemur atque defendimur, tot â nobis mala avertuntur, tot nobis bona conferuntur, pro quibus omnibus æternas ipsius æternæ benignitati grates debemus. Nec committendum quidpiam est, quo nos Angelorum tutelâ indignos præstemus. Id quod etiam futurum, si quem DEO, Angelorum Domino, propterea debemus honorem, Angelis ipsis, ceu ministris illius, exhiberemus.

Verùm, hoc alterum illud est, de quo differere hac vice mecum constitui, videlicet, Angelos tutelares non superstiosè colendos, sed reverenter verendos esse. Pontificiorum Sacris addicti qui sunt, non Sanctis solum hominibus, sive verè talibus sive fictis & à Papa Romano tantùm pro talibus declaratis, seu, veluti loquuntur, canonizatis, sed Angelis quoque, cum primis tutelari cujuslibet Angelo, cultum exhibere planè religiosum, multa cum superstitione refertum, tam notum omnibus est, ut notius quidquam, inter eruditos minimùm, esse vel dari nequeat. Posteaquam enim semel decrevit Ecclesia Romana, singulis tam populis Rebusque publicis suos assistere proprios Angelos tutelares, non in levem illa res superstitionem conversa est. Nolumus nunc, quæ dici heic possent, omnia singulaque proferre, quippe, quod præsentis scriptio- nis mensuram excessurum esset, iis solummodò contenti, quæ tutelaris Angeli superstiosum, apud Pontificios vigentem, à nobis autem vitandum cultum spectant. Detestandus enim est, & à Gentilibus dubio procul acceptus mos, quod unusquisque suum, quem opinatur, Angelum tutelarem adorationis cultu prosequuntur. Id quod equidem in Laicis, quos ipsi vocare amant, tolerabilius videri posset, siquidem in illis, quicquid est hujus rei, peccatum ignorantia ducendum est, cujus culpa penes Doctores eorum magis, ac in illis ipsis, residet: ast à Clericis ipsis cultum hunc peragi, aliisque non tam persvaderi, quam ceu necessarium præscribi, hoc sanè DEO non potest non esse abominationi. Quod ne gratis asseruisse, vel Adversariis nostris aliquid affingere videamur, age, unam alteramve, queis Angelum tutelarem quotidie compellare homines docentur, precandi formulam, ex receptis & approbatis in eorum cætu libellis prelatoriis, allegabimus, ex quibus de accusationis hujus veritate judicari queat. Prostat, oratiunculæ complures, si non idololatriam, crassam certè superstitionem sapientes, complectens
liber

liber, *Hortulus anima*, inscriptus, quas inter & hæc ad Ange-
 lum tutelarem dirigenda fol. XCVIII. præscribitur: Obse-
 cro te angelice spiritus: Cui ego indignus peccator ad provi-
 dendum commissus sum: ut indefinenter protegas: defendas: mun-
 des: munias me ab omni incurfu diaboli: vigilantem: dormientem:
 ac ubicunque fuero: repelle à me per virtutem sanctæ crucis omnem
 tentationem sathanæ: & quod mea non exigunt merita: tuis precibus
 obtine apud altissimum judicem: ut nihil loci in me habeat. Cum
 que per abrupta vitiorum me deviasse videris: per semitas justitiæ
 ad salvatorem meum reducere me satagas. Et in quacumque tribula-
 tione: vel angustia me esse prospexeris: auxilium DEi omnipoten-
 tis tuo obtentu & precamine mihi adesse sentiam. Precor te, mi cus-
 tos, si fieri potest: notum mihi facias finem meum: diemque obi-
 tus mei. Et cum de corpore eductus fuero: non permittas, me ma-
 lignos spiritus terrere: neque in foveam desperationis deducere.
 Non dimittas me, angelice spiritus, donec ad visionem ipsius condi-
 toris mei perducas me: ubi simul ego pro opere, & tu pro custodia:
 una cum beatissima DEi genitrice: cum omnibus sanctis, Domino ad-
 juvante, latemur, Amen. Est & præterea, prout iteratæ crebrius editio-
 nes, & aliquot centenæ myriades impressorum exemplarium testan-
 tur, & communissimis in Ecclesia Papæa libellis Oratorius, qui sub *Ger-
 trudis* atq; *Mechtildis* nominibus circumfertur, cujus decimam editio-
 nem (quæ nobis ad manus) *Colon. An. 1684.* curavit. P. *Mart à Co-
 chern*, Capucinus, hunc gerens speciosum, aut, ut convenientius dicam,
 superstitiosum titulum: *Auserlesenes Geistreiches Gebet-Buch, dar-
 in neben anderen andächtigen Gebeten auch viele begriffen seynd,*
*welche Christus selbst von Wort zu Wort den beyden heil. Schwe-
 stern Gertrudi und Mechtildi, offenbahret, und (gleich wie seine*
Apostolen das Vater unser) gelehrt: wie auch mit grossen Gnaden
zu belohnen versprochen hat. In hujus *Part. I.* preces maritimas
 continente, p. 4. legitur: Ein Befehlung zu der Mutter Gottes
 und seinem H. Schutz-Engel, cui hæc inserta sunt: Dich, o mein H.
 Schutz-Engel setze ich zu einem Wächter und Beschirmer meiner See-
 len, daß du den ganzen Tag Sorge über sie tragen, und für aller
 Sünde bewahren sollest. Auch bitte ich dich, daß du alle meine Ge-
 bett, gute Werke, Creuß und Schmerken, so ich diesen Tag thun und
 leyden werd, mit deinen H. Händen vor den lieben Gott tragen,
 und ihm zu seinem ewigen Wohlgefallen auf die beste Weiß, so du im-
 mer kannst, aufopfern wollest. Amen. Sed & *Part. VII. p. 17. sq.*
 separatim habetur: Gebett zum H. Schutz-Engel, sequentis tenoris:

O du glorwürdiger heiliger Engel, der du mir von der Stund meiner Geburt zu einem Beschützer von Gott bist gegeben worden. Ich dancke dir tausend mahl für alle die Wohlthaten, die du mir jemahl an Leib und Seel erwiesen hast. Ich lobe und benedeye dich, daß du dich würdigest mir armen elenden Creatur so treulich beyzustehen, und mir zu dienen. Gebenedeyet sey die Stund, in welcher du dich meiner zum ersten angenommen. Gebenedeyet seyen deine Gedanken und Erfindungen, mit welchen du mein Heyl zu befördern suchest. Gebenedeyet seye deine Treue und Herkliche Wohlmeinung, durch welche du mir so viele Gutthaten erzeigest. Zu Vergeltung aller treuer Diensten, welche du mir schon so viele Jahrlang geleistet hast, opffere und verehere ich dir das allerfüßeste Herz Jesu Christi. Und bitt demüthiglich umb Verzeihung, wegen des vielfältigen Ungehorsams und Widerspännigkeit, so ich dir so vielmahl erzeiget habe; und verspreche, dir hinführo unterthäniger und danckbahrer zu seyn. Endlich befehle ich mich auf ein neues in deine sichere Verwahrung, und in deinen kräftigen Schutz und Schirm: Bittend, daß du mich gegen allen Anlauff des Feinds wollest sicherlich behüten, und durch einen seligen Tod zu den ewigen Freuden führen. Amen. Cujus farinae plures hic allegari formulas, superfluum foret, cum ex istis plus satis intelligatur, quantopere quotidianus inter pontificios regnet Angelorum tutelarium cultus.

At verò, quantopere DEO, Angelorum Domino, iste displiceat, obscurum nemini erit, qui cogitaverit, haud immeritò Regem indigne iaturum, si quem sibi soli reservaverit, cultum Ministris suis exhiberi, suoque sic honori derogari, cernat. DEum cultum adorationis sibi soli vindicasse, notius est, quam ut egeat probatione. Quà ergo illi placere poterit, Angelis, Ministris suis, eum præstari? Quod agnoscens Angelus ipse, Johannem semet adoratum inhibuit ex eâ causâ, quod esset conservus ipsius, proptereaque DEum adorare iussit, *Apoc. XIX IO XXII. 8. 9.* aperte satis indicans, non decere ministrum, honorem Hero suo debitum sibi arrogare, sicuti nec, eum adeò perverse exhiberi, conveniat. Quæ major ergo dabitur superstitio superstitioso hoc Angeli tutelaris adorationis cultu? Nec potest Pontificiorum causam juvare ceteroquin illis inter *λατρείαν* & *δουλείαν* usitata distinctio. Haud enim eos fugere decebat, quod neminem Scripturas in authenticâ linguâ cum attentione legentem fugere potest, verba *δουλεύειν* & *λατρεύειν* inibi synonymicam habere significationem, quando de cultu religioso sermo fit, atque promiscuè usurpari. Quod licet collatione loco-

locorum offendī posset, brevitatis tamen ergo suffecerit, unicum illum allegasse locum *Gal. IV. 8.* quando Galatis Apostolus exprobrat, quod ante conversionem ipsorum idola *δωλείας* cultu prosequuti fuerint, τότε μὲν, scribens, *ἐκ εἰδότες Θεὸν, ἔδωλεύσατε τοῖς μὴ Φύσει ἔσι Θεοῖς;* quibus *δωλείαν* iis, qui naturā Dii non sunt, exhibitam improbando, clare ostendit, hoc cultus genus vero summoque DEO tribui debere, nec Angelis convenire, quia Dii natura non sunt. Ut taceam, inter ipsos Jesuitas Moralium Doctores inveniri, qui *δωλείαν* adorationis propriè dictæ speciem esse, concedunt, eo ipso crassam Angeli tutelaris cultui adhaerentem superstitionem profitentes. Nec excusare vel imminuere hanc superstitionem poterit, quod ajunt, Angelum illum ut mediatorem vel intercessorem duntaxat invocari, & in subordinatione sub DEO. Præterquam enim, quod simpliciores homines istas scholæ subtilitates non capiunt, indeque suum Angelum tutelarem multâ cum superstitione colunt & adorant; frustra dicitur, Angelos à se ceu mediatores ac intercessores tantum coli, siquidem eos reverà tanquam auxiliores bonorumque datores respiciunt invocantque. Testantur id quippe adductæ precum formulæ, quarum expressis verbis inhærendum est. Eloquitur illa precatiuncula jaculatoria:

*Angele, qui meus es custos, pietate paternâ
Me tibi commissum serva, defende, gubernâ.*

En Angelum tutelarem, non mediatorem duntaxat & intercessorem, sed omninò servatorem, defensorem, gubernatorem. At nequidem ut mediator vel intercessor Angelus tutelaris coli & adorari debet. Ecquis etenim illum constituit mediatorem nostrum? Rectius nos Paulus docuit, *I. Tim. II. 5. Unus Mediator DEI & hominum est, homo Christus Jesus.* Rectius item Johannes *I. Epist. II. 1. 2. Quod si quis peccaverit, Paracletum (Advocatum, Intercessorem) habemus apud Patrem, Jesum Christum justum & ille est propitiatio pro peccatis nostris.* Non vacat, istis diutiùs immorari, nec opus erit, siquidem ex allatis quemlibet intelligere, reor, Angeli tutelaris supersticiosum cultum omnino omnem à prudentiâ Christianorum vitandum ac omitrendum esse.

Quandoquidem tamen ab Angelorum tutelarium, velur innuimus, ministerio tot ingentia nobis bona proveniunt, putandum non est, nullam profus eorum nobis habendam esse rationem. Sint superstitione licet non colendi: sunt verecundè tamen reverendi, Ant: omnia quidem

quidem DEo, qui propter nos eos in ministerium emittit, iisque nostri custodiam atque tutelam demandat, grates pro magno hoc gratia dono dicamus, convenit, eosque nos erga ipsum geramus, ut ne iram ejus & indignationem in nos concitemus, qui sanctorum angelorum præsidio tutelaque nos priveret. Nam cui non est DEi gratia, quoad eum neque locum habet Angelorum custodia. Quamobrem & ardentè quotidie rogandum est benignissimum Numen, ne tutelam Angelicam à nobis auferat, sed eâ contra malorum & hominum & Angelorum insultus nos beer. Sed & cavendum nobis est sedulo sollicitèque, ne tutelares illos spiritus peccatis à nobis abigamus. Quemadmodum enim gaudium est coram Angelis DEi super uno peccatore penitentiam agente, testante Salvatore ipso *Luc. XV. 10.* sic ex adverso tristitia coram iis non esse non potest, si hominem in peccata temere ruere videant. Sancti quippe dum sunt, non nisi cum sanctis conversari gaudent atque lætantur, impiorum autem consortium fugientes. *Sicut fumus apes, & fœtor columbas abigit, sic Angelum custodem graveolens peccatum:* bene *Basilius in Psalm. XXXIII.* scripsit. Cum verecundia proinde revereamur eos, secundum Veterum illud: *In quovis angulo reverentiam exhibe tuo Angelo.* Hoc autem non solummodò fiet, quando à peccando abstinemus, sed in gradu longè majori ac illustriori modo, quando virtutes eorum imitamur, à quo iuam quasi complementum nanciscetur Angelorum hæc reverentia. Spatiosus hic se quidem aperit de virtutibus Angelorum differendi campus: at angustia chartæ eum ingrediendi viam quasi præcludit. Facere tamen non possum, quin duas, queis maximè delectantur, virtutes commemorem, in quibus præcipuè Vos, qui Literarum Studiis operam navatis, Angelorum imitatores opto, castitatem puta, atque concordiam & cum omnibus pacem. Harum osor acerrimus impurus ille ac inquietus Spiritus, Diabolus est: Sanctis autem Angelis illæ deliciae sunt ut quam maximæ. Hos itaque sequamur, ne laqueis suis nos irretiat Diabolus, ex quo non nisi summum animarum sequi periculum potest. Sed sapientibus suæque salutis debitâ cum curâ recte consulentibus pauca! Pontificiorum supersticiosas ad Angelum tutelarem directas precum formulas aliquot in superioribus audivimus. Nos autem cum Ecclesia, ab istis superstitionibus Divina gratia & ministerio Lutheri repurgatâ, ad DEum, Angelorum tutelarium Dominum eos ad nos emittentem, preces nostras pro illorum custodia supplices dirigimus, conclusionis loco sic eum alloquentes: *Befiehl deinem Engel, daß er komm, und uns bewach dein Eigenthum: Gib uns die lieben Wächter zu, daß wir fürm Satan haben Ruh! Amen!*

P. P. SUB SIGILLO RECTORALI ACADEMICO
 In Feste S. Michaëlis,
 Anno MDCCXXXIV.

locorum ostendi posset, brevitatis tamen ergo suffice-
illum allegasse locum *Gal. IV. 8.* quando Galatis Aposto-
quod ante conversionem ipsorum idola *δελείας* cultu-
erint, τότε μὲν, scribens, *ἐκ ἐνόητες θεὸν, εἰδελεύσαι*
σε εἶσι θεοῖς; quibus *δελείαν* iis, qui naturâ Dii n-
bitam improbando, clare ostendit, hoc cultus genus
que DEO tribui debere, nec Angelis convenire, quod
non sunt. Ut taceam, inter ipsos Jesuitas Morali-
veniri, qui *δελείαν* adorationis propriè dictæ specien-
dunt, eo ipso crassam Angeli tutelaris cultui adhære-
tionem profitentes. Nec exulare vel imminuere hanc
nem poterit, quod ajunt, Angelum illum ut mediato-
cessorem duntaxat invocari, & in subordinatione sub-
terquam enim, quod simpliciores homines istas sche-
non capiunt, indeque suum Angelum tutelarem multi-
stitutione colunt & adorant; frustra dicitur, Angelos à
tores ac intercessores tantum coli, siquidem eos reveren-
xiliatores bonorumque datores respiciunt invocantque
id quippe adductæ precum formulæ, quarum expressis
rendum est. Eloquitur illa precatiuncula jaculatoria:

Angelo, qui meus es custos, pietate paternâ

Me tibi commissum serva, defende, gubernâ.

En Angelum tutelarem, non mediatorem duntaxat
rem, sed omninò servatorem, defensorem, gubernato-
quidem ut mediator vel intercessor Angelus tutelaris
debet. Equis etenim illum constituit mediatorem nost-
nos Paulus docuit, *I. Tim. II. 5. Unus Mediator DEI &*
homo Christus Jesus. Rectius item Johannes *I. Epist. 1*
si quis peccaverit, Paracletum (Advocatum, Intercessorem
apud Patrem, Jesum Christum justum & ille est propiti-
catis nostris. Non vacat, istis diutiùs immorari, nec
quidem ex allatis quemlibet intelligere, reor, Angel-
persticiosum cultum omnino omnem à prudentiâ Chri-
tandum ac omittendum esse.

Quandoquidem tamen ab Angelorum tutelarium, ve-
ministerio tot ingentia nobis bona proveniunt, putandum
lam prorsus eorum nobis habendam esse rationem. Sin-
licet non colendi: sunt verecundè tamen reverendi,

